

Sosiaali- ja terveysalan henkilöstön riittävyyden ja saatavuuden työryhmä

18.8.2022

Diasetti löytyy Tiimeristä

ASIAKOHTA 1.

Kokouksen avaus ja edellisten kokousten muistioiden hyväksyntä

Satu Koskela

ASIAKOHTA 2.

Tilannekatsaus ajankohtaisiin valmisteluihin

Taina Mäntyranta

Päätösehdotus: Työryhmä ottaa tiedoksi valmistelun tilanteen

ASIAKOHTA 2: TILANNEKATSAUS (1/2)

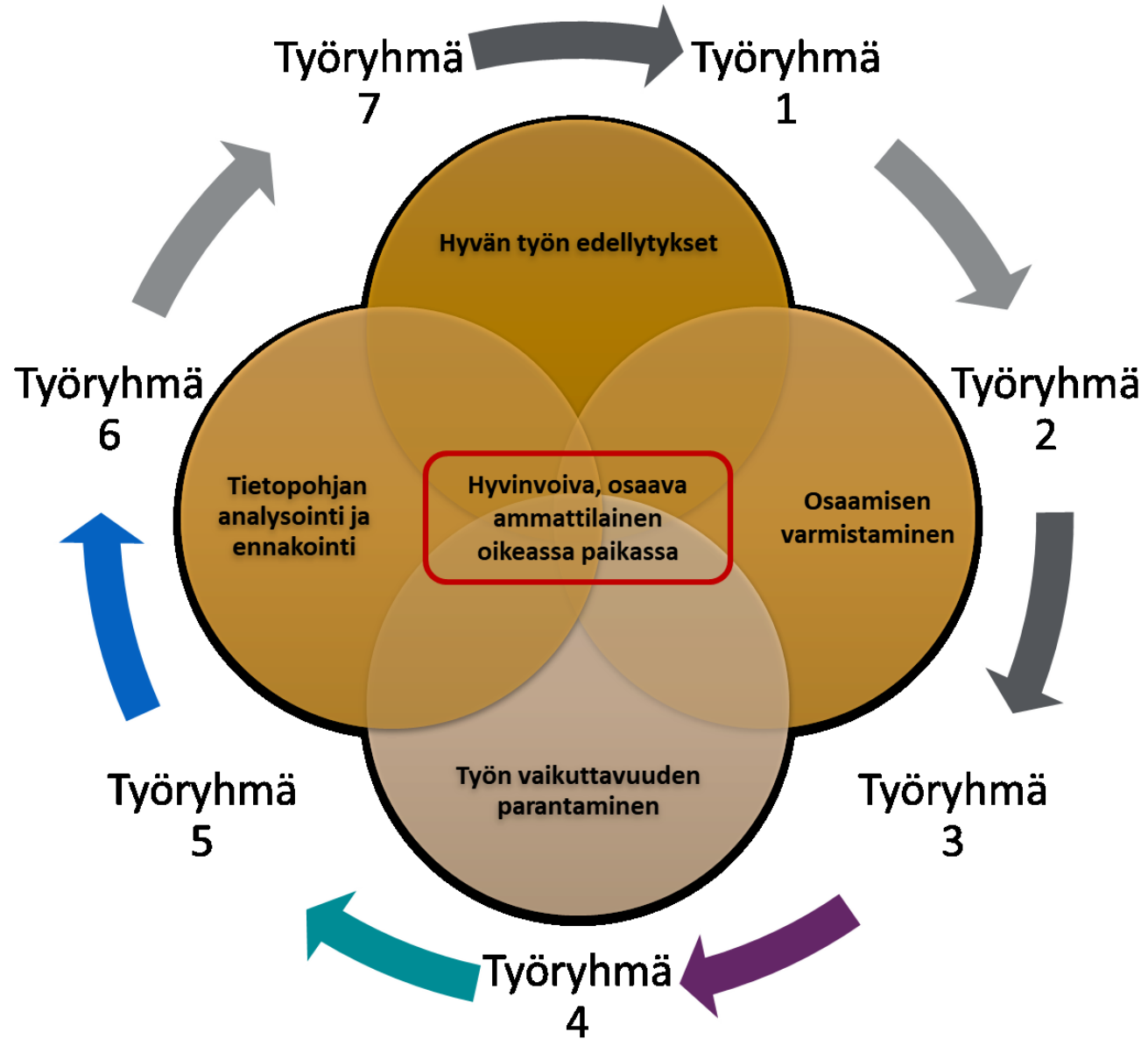
- **Henkilövaihdoksia työryhmässä**
 - STM: Satu Koskela
 - TEM: Tervetuloa Satu Salonen ja Katri Niskanen!
 - TEHY: Pipsa Allén työryhmän varsinaiseksi jäseneksi
 - Kaikki muut henkilövaihdokset tietoon elokuun loppuun mennessä ja koitetaan hoitaa yhdellä asettamispäätös muutoksella

ASIAKOHTA 2: TILANNEKATSAUS (2/2)

- **Terveiset sote-ministerityöryhmän kesäkuun kokouksesta 16.6.2022**
 - Työhön kokonaisuutena vaikutettiin olevan tyytyväisiä. Esiteltiin tietopohjan kokonaisuutta sekä Hyvän työn edellytysten -ohjelmaa siten kun työryhmän kesäkuun kokouksessa käsiteltiin. Ministeri Lindén korosti työnantajien päävastuuta työhyvinvoinnin kehittämisessä; ei saa syntyä kuvaa, että STM olisi siitä vastuussa. Lisäksi keskusteltiin hoiva-avustajista ja Valviran uudesta ohjeistuksesta.
- **TAE23-valmistelun tilanne**
 - STM toistanut keväällä tehdyn ehdotuksen, sen liitteenä on laaja suunnitelma vuosille 2022-3 sekä alustava vuosille 2024-25
- **EU-mietintö aiheesta *”Kohti hoivatyötä koskevia EU:n yhteisiä toimia”* julkaistu heinäkuussa**

ASIAKOHTA 3.

Osaamisen varmistaminen

Juha Luomala, Sanna Hirsivaara, Satu Karppanen ja Satu Salonen

Päätösehdotus: Työryhmä osaltaan linjaa jatkovalmistelun

Osaamisen varmistaminen 1: Koulutusmäärät ja koulutuksen kehittäminen

Sanna Hirsivaara

Taustaa

- Vanhuspalvelulain muutokseen liittyen on linjattu, että lähihoitajien koulutuspaikkoja lisätään 5000:lla vuosina 2020–2024 ja sairaanhoitajien koulutuspaikkoja 1000:lla vuosina 2020–2022.
- Vuosina 2020–2022 korkeakoulujen aloituspaikkoja on lisätty **tähän tulossa täsmennystä**
 - vuoden 2020 4. lisätalousarvioehdotukseen sisältyneillä varoilla,
 - vuosien 2021–2024 korkeakoulujen valtionrahoituksen sisältyvästä strategiaperusteisen rahoituksen ohjelmaosuudesta,
 - ammattikorkeakoulujen harkinnanvaraisella rahoituksella, ja
 - Suomen kestävän kasvun ohjelman (elpymis- ja palautumissuunnitelman) rahoituksella.
- Näillä kohdennettiin lisäaloituspaikkoja
 - yliopistoille yhteensä runsaat 7500 ja ammattikorkeakouluille runsaat 4700.
 - näistä terveys- ja hyvinvointialalle, lääketieteisiin sekä psykologiaan kohdentuu runsas 2500 lisäaloituspaikkaa, eli n. 21% kaikista lisäaloituspaikoista.
- Korkeakoulut ovat nostaneet aloituspaikkamääriä myös omalla perusrahoituksellaan.

Ammattikorkeakoulujen terveys- ja hyvinvointialojen tutkintoon johtava koulutus, paikan vastaanottaneet 1 syklin koulutuksessa (ammattikorkeakoulututkinto)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Yhteensä
Terveys- ja hyvinvointi, yleiset koulutusohjelmat		30	24	24	24	18		123
Suun terveydenhuolto	168	183	138	198	162	153	168	1 170
Hoitotyö	3 669	5 511	5 340	5 454	5 379	6 342	6 618	37 248
Terveystekniikka, kuvantaminen ja bioanalytiikka	429	558	492	540	534	603	588	3 729
Kuntoutus	885	1 197	1 203	1 134	1 101	1 239	1 293	7 977
Terveys, monialaiset koulutusohjelmat	159	183	150	168	168	207	222	1 254
Sosiaalityö ja -ohjaus	2 202	3 111	3 102	3 168	3 246	3 708	4 071	22 404
Yhteensä	7 509	10 770	10 449	10 686	10 611	12 261	12 945	73 293

Vuoden 2022 tiedot puuttuvat vielä tutkinnon aloitussyklin mukaan jaoteltuna. Vuoden 2022 osalta koko aloittajamäärä ei vielä selvillä, joten luku tässä ei lopullinen.

Lähde: opintohallinnon tietopalvelu Vipunen

Paikan vastaanottaneet, ammattikorkeakoulujen terveys- ja hyvinvointialojen tutkintoon johtava koulutus, AMK ja YAMK

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Yhteensä
Terveys- ja hyvinvointi, yleiset koulutusohjelmat	825	1 287	1 425	1 689	1 590	2 037	2 376	11 001
Suun terveydenhuolto	168	186	138	204	165	156	168	1 173
Hoitotyö	3 774	5 679	5 541	5 592	5 529	6 480	6 855	37 689
Terveystekniikka, kuvantaminen ja bioanalytiikka	429	582	495	561	576	648	633	3 891
Kuntoutus	900	1 224	1 230	1 161	1 116	1 266	1 329	8 094
Terveys, monialaiset koulutusohjelmat	180	204	177	192	192	303	315	1 533
Sosiaalityö ja -ohjaus	2 409	3 309	3 351	3 396	3 501	3 984	4 380	23 916
Yhteensä	8 685	12 471	12 354	12 792	12 648	14 856	16 038	85 956

Osaamisen varmistaminen 1: Koulutusmäärät ja koulutuksen kehittäminen – Vuodet 2022-23 (1/2)

Juha Luomala

- Laaditaan kokonaiskuva nykyisistä koulutusmääristä ammatillisessa koulutuksessa, ammattikorkeakoulutuksessa ja yliopistokoulutuksessa **ml opettajaresurssi ja harjoittelupaikat syksyn 2022 aikana**
- Arvioidaan tarve ja käytännön mahdollisuudet koulutusmäärien lisäämiselle sekä tehdään ehdotukset mahdollista koulutusmäärien. Työssä huomioidaan koko tarjonta eli kaikki koulutusmuodot: tutkintokoulutusten lisäksi työvoimakoulutus, lisäkoulutus ym. **Sekä tarve: säädosmuutokset, väestön ikääntyminen, keskeytykset. Alkuvuodesta 2023**
- Varmistetaan hoiva-avustajakoulutuksen riittävyys, yhdenmukaisuus ja tasalaatuisuus. Hoiva-avustajakoulutus on TEM:n hallinnonalalla niin sanottua vos-työvoimakoulutusta. Syksyn 2022 aikana ELY:t käyvät neuvotteluja oman alueensa koulutuksen järjestäjien kanssa ja sen pohjalta TEM tekee vuosittaisesta opiskelijatyövuosien määrästä **OKM:lle esityksen**, joka tekee päätökset. **tarkennetaan**

Osaamisen varmistaminen 1: Koulutusmäärät ja koulutuksen kehittäminen – Vuodet 2022-23 (2/2)

Juha Luomala

- Valmistellaan sote-järjestämislain asetus täydennyskoulutuksen toteuttamisesta kaikille sote-ammattiryhmille. Käynnistetään laaja yhteistyö asetukseen liittyvien suositusten tuottamisessa niin, että ne tukevat osaamisen johtamista.
- Valmistellaan mallit eri ammattiryhmien nopeille täydennyskoulutuksille sote-alalle palaaville sote-ammattihenkilöille
- Lisätään kansallista ohjausta ammatti- ja erikoisammattitutkintojen hyödyntämisestä
- Arvioidaan erikoistumiskoulutusten vastaavuutta työelämän ja henkilöstön tarpeisiin
- Kehitetään koulutuksen rakenteita ja perustutkinnon jälkeisten koulutuspolkujen nopeuttamista siten, että osaavan työvoiman saatavuus paranee **tarkennetaan: Sanna ja Taina**
- Vahvistetaan erikoislääkärikoulutuksen kansallista ohjausta varmistamaan eri erikoisalojen tarpeeseen vastaaminen.

Osaamisen varmistaminen 2: Työnjaon ja tehtävärakenteen kehittäminen

Sanna Hirsivaara & Satu Karppanen

Taustaa

- Henkilöstön saatavuuden ja riittävyden turvaaminen jatkossa edellyttää sote-ammattilaisten henkilöstöresurssin huolellista kohdentamista siten, että sillä voidaan vastata asiakkaiden ja potilaiden tarpeisiin parhaiten, siten että kaikkien työntekijäryhmien osaamisen hyödynnetään tehokkaasti.
- Jotta työnjako onnistuisi, on myös kelpoisuusvaatimuksia tarkasteltava uudelleen. On syytä pohtia, miten kelpoisuusvaatimuksia voisi joustavoittaa osaamisen (eikä tutkinnon) määrittelyn kautta. Ammattihenkilölainsäädännön uudistamistarpeet on myös arvioitava ja yhdenmukaistettava valvontakäytäntöjä. **Kuitenkin valvontaviranomainen toimivaltainen viranomainen, joka tekee omat päätöksensä.**

Osaamisen varmistaminen 2: Työnjaon ja tehtävärakenteen kehittäminen – Vuodet 2022-23

Sanna Hirsivaara & Satu Karppanen

- Hoiva-avustajien määrää tehostetun palveluasumisen yksiköissä lisätään. **Työryhmän näkemys ei ole yksimielinen**
 - Valvira on kesäkuussa 2022 yhdessä aluehallintoviranomaisten kanssa antanut ohjeen, joka mahdollistaa hoiva-avustajien merkittävän lisäämisen ympärivuorokautisen hoidon yksiköissä.
 - Alkusyksystä 2022 selvitetään hoiva-avustajien tarvetta julkisissa ja yksityisissä palveluissa kyselyllä ja suunnitellaan jatkotoimet.
 - **Tähän täydennetään hoiva-avustajien koulutuksen lisäämistä, kunhan asian on täsmentynyt.**
- Hoiva-avustajasta lähihoitajaksi -opintopolkua tuetaan mm. oppisopimuskoulutuksena
- Selvitetään mahdollisuudet yhtenäiseen linjaukseen sosiaalisen toimintakyvyn henkilöstön käytöstä asiakkaiden tarpeisiin vastaavan työntekijä/osaamispuhjan lisäämiseksi (Vanhuspalvelulain 3 a §)
 - Alkusyksystä 2022 selvitetään sosiaalisen toimintakyvyn henkilöstön käyttöä ja lisäyspotentiaalia julkisissa ja yksityisissä palveluissa kyselyllä ja suunnitellaan jatkotoimet.
- Selvitetään sosiaalityöntekijöiden ja sosionomien työnjakoa ja mahdollista asetusvalmistelua
- Lisätään asiakkaan kotiin tuotavaa perhehoitoa erityisesti omaishoidon vapaapäivien toteuttamisessa. Työnjaon selkiyttäminen kotihoidon ja ns. kiertävien perhehoitajien välillä
- **Täsmennetään eri ammattilaisten välistä työnjakoa, kuten suoravastaanotot. Osa saattaa edellyttää säädösmuutoksia.**
- **Kuvaus normihierarkiasta (tämä ei jää sote-ministryn menevään, mutta laita kokousmuistioon)**
- Tehtävärakenteen kehittäminen tehdään yhteistyössä hyvinvointialueiden ja **meneillään olevien kansallisten ohjelmien kanssa**

Osaamisen varmistaminen 3: Kansainvälinen rekrytointi

Satu Salonen

Taustaa

- Useissa sosiaali- ja terveysalan ammattiryhmissä ulkomaisen työvoiman osuus on 3 - 4 % luokkaa.
- "Pyöreän pöydän" keskusteluissa todettiin tavoitteena olevan 10 % osuus **2030 mennessä**. Laillistamisen ja sitä tukevan koulutuksen kehittäminen on edellytys sille, että kasvaviin kansainvälisen rekrytoinnin tarpeisiin voidaan vastata.
- Laillistamisen ja työmarkkinoille pääsyn nopeuttaminen, työssä tapahtuvan oppimisen hyödyntäminen, koulutustarjonnan skaalautuminen ja valtakunnallinen digitaalinen tarjonta ovat keinoja tavoitteeseen pääsemiseksi. Toimilla tuetaan erityisesti sairaanhoitajien rekrytoimista Suomeen.
- Vuonna 2022 Suomeen yli 35 000 ukrainalaista on jättänyt tilapäisen suojelun hakemuksen. Elokuun 2022 tietojen mukaan n. 130 ukrainalaista lääkäriä tai hoitajaa on ilmoittautunut työnhakijaksi.
 - Myös hoiva-avustajat lasketaan henkilöstömitoitukseen, joten heiltäkin on nähty tarpeelliseksi edellyttää tehtäviin soveltuvaa koulutusta; tämä pätee myös Ukrainasta tulleisiin
 - Käytännön työssä tarvitaan myös kielitaitoa

Osaamisen varmistaminen 3: Kansainvälinen rekrytointi – Vuodet 2022-23 (1/2)

Satu Salonen

- Muodostetaan näkemys, missä määrin tarpeeseen vastataan a) koulutusperusteisella maahanmuutolla ja missä määrin b) työperusteisella maahanmuutolla.;
- Muodostetaan näkemys, minkä verran henkilöstöä tavoitellaan a) EU/ETA-alueelta, b) kolmansista maista ja c) paluumuuttajina.
- Selvitetään minkä verran ja missä maissa suomalaisia sote-alan ammattilaisia työskentelee
- Laaditaan toteutussuunnitelma laillistusprosessin ja sitä tukevan pätevyityskoulutuksen kehittämiseksi ja vakinaistamiseksi, esitellään **lokakuussa valtiosihteeriryhmässä**.
- Laaditaan kansainvälisten parhaiden käytänteiden esikuva-analyysi **syyskuussa**
- Lähtömaakoulutuspalvelutuotteen käynnistäminen ja vakinaistaminen EU/ETA-alueella. Tuotteen **hankinta käynnissä, palvelu otetaan käyttöön syksyllä**.

Osaamisen varmistaminen 3: Kansainvälinen rekrytointi – Vuodet 2022-23 (2/2)

Satu Salonen

- Käynnistetään työnvälityspalvelun kehittämishanke rekrytointiin kolmansista maista **vuonna 2023**.
- Käynnistetään tunnustelut kahdenvälisistä sopimuksista kansainväliseen työnvälitykseen 1-2 kolmannen maan kanssa. **Maat päätetään syksyllä 2022**. Selvitetään mahdollisuudet perheenyhdistämisen toimeentuloedellytysten tarkasteluun työperusteisten lupien näkökulmasta.
- Selvitetään kielitaitovaatimuksia ja tarve ja mahdollisuudet valtakunnalliseen kielikoulutukseen, **sekä kielitestimahdollisuuksien lisääminen**
- Laaditaan ehdotukset siitä, miten
 - laillistamisprosessia ja sitä tukevaa koulutusta tulisi kehittää
 - oleskelulupaprosessia ja muita viranomaisprosesseja tulisi kehittää
 - ulkomaisen työvoiman laillistamista tukeva koulutus tulisi rahoittaa.

ASIAKOHTA 4.

Tietopohja-analyysi ja ennakointi

Taina Mäntyranta

- **Esiselvitys** ohjelman sivustolla <https://stm.fi/sotehenkilosto/tietopohja>
 - Esiselvityksen saattaminen STM:n julkaisuksi on myös työn alla
 - Tietopohja nykytilanteessa sekä tunnistetut tietopuutteet ja tietojen yhteensovittamisen mahdollisuudet tietojohdamisen näkökulmasta
- **Ennakoinnin työpaja ti 13.10. klo 9-13**
 - Sote-työvoimatarpeen määrällinen ennustaminen ja ennakointi
 - Mitä eri tahoilla tällä hetkellä tehdään
 - Toteutetaan teamsilla ja kutsu työryhmän ja alatyöryhmien jäsenille

Päätösehdotus: Työryhmä ottaa tiedoksi valmistelun tilanteen

ASIAKOHTA 5.

Hyvän työn edellytykset

Taina Mäntyranta

Kartoitusvaihe 2022-23

- Selvitetään ja kuvataan keinoja, joilla voidaan toteuttaa hyvän työn edellytyksiä sote-alalla
- Alkanut
- Syyskuun alussa alkavat neuvottelut Työterveyslaitoksen kanssa
 - Eri toimijoiden tekemän työn systemaattinen kokoaminen
 - Tutkimusnäytön kokoaminen

Päätösehdotus: Työryhmä ottaa tiedoksi valmistelun tilanteen

ASIAKOHTA 6.

Muut asiat

Satu Koskela

- Strateginen kärki koskien työn vaikuttavuuden parantamista käsitellään seuraavassa kokouksessa
- Sote-minryyn osaamisen varmistaminen syyskuun alussa ja työn vaikuttavuuden parantaminen lokakuun alussa

ASIAKOHTA 7.

Seuraava kokous ja kokouksen päättäminen

Satu Koskela

- Seuraava kokous to 22.9.2022 klo 12–15

